

KLEM

RUDIE VAN RENSBURG

Klem

Vertaald door Jente Rhebergen

'VOLT

AMSTERDAM · ANTWERPEN

Oorspronkelijke titel *Slagyster*
Copyright © 2013 Rudie van Rensburg
Oorspronkelijk uitgegeven door Queillerie, een imprint van NB Publishers,
Kaapstad, Zuid-Afrika, in 2013
Copyright vertaling © 2019 Jente Rhebergen / Uitgeverij Volt

Omslag DPS Design & Prepress Studio
Omslagbeeld DPS Design & Prepress Studio / Shutterstock
Foto auteur © Brenda Veldtman
Binnenwerk Michiel Niesen / ZetProducties

ISBN 978 90 214 1748 6 / NUR 332
www.uitgeverijvolt.nl

27 MEI 2008

Hij ademt gejaagd en zijn borst deint nog wild op en neer van de inspanning, maar hij houdt zijn ogen strak op het geld gericht. Negen grote zakken, barstensvol bankbiljetten, de bundeltjes keurig als handgranaten tegen elkaar aan gepakt. Hij neemt er een bundeltje uit. Volgens het papiertje dat met een elastiekje om de biljetten gevouwen is, gaat het om drieëntwintighonderd rand. En dan duizend bundeltjes per zak? Minstens. Zijn hoofd weigert de rekensom te maken. Het is drugsgeld, betaald door lekgespoten verslaafden. Geld waarvoor velen van hen hebben geroofd en gemoord, hun offerandes aan de god van de drugs.

Hij sleept een houten krat naar het midden van de ruimte om op te zitten, zijn benen ineens wankel. Hij kijkt naar de twee doden op de cementvloer, elk omringd door een plas bloed. De ene ligt met zijn hoofd schuin tegen een geldzak. Zijn ogen levenloos op het plafond gericht. Zijn arm hangt over zijn borst, de hand als de klauw van een roofvogel, de vingers kromgetrokken waar hij krampachtig greep naar waar hij de pijn voelde. Zijn ene been ligt gevouwen onder zijn lichaam. De andere man ligt op zijn buik, zijn ene hand tegen zijn wang, de andere langs zijn zij, alsof hij op het strand ligt te zonnen. Zijn achterhoofd is opengerukt waar de loden punt van de kogel het bot heeft doorboord.

In de rekken tegen de muren liggen de verdovende middelen in bruine papieren zakken en bakken opgestapeld. Voor het onge-

oefende oog ziet het eruit als een doodgewone cementopslag, onschadelijk, alledaags. Tot je de kleine lettertjes op de zakken leest: *buttons, crack, tik*.

Zijn werk zit erop. Drie jaar zorgvuldig plannen, berekende risico's, toneelspel, verzinsels, misleiding, angstzweet en nachtmerries zijn tot een einde gekomen. Zijn maag nog samengebald als een vuist, zijn handen beven een beetje, maar hij lacht. Het geluid eechoot door de grote ruimte.

Hij is dankbaar dat hij nog leeft. Hoe vaak heeft hij niet gedacht dat ze hem in de smiezen hadden? Dat ze hem zouden ontmaskeren als de mol die hun vesting was binnengedrongen? Dat ze hem een kogel door zijn kop zouden jagen? Dat ze zijn oogballen er als druiven met een jachtmes uit zouden wippen, zoals ze ook bij anderen hadden gedaan?

Was het de hel waard geweest? Hij wrijft over zijn ongeschooren kin. Eigenlijk hoorde hij nu een overwinningskreet te slaken, trommelend op zijn borstkas, om zich vanavond hopeloos te bezatten aan de beste Franse champagne.

En dan? Wellicht zou hij op de medailleparade als held gehuldigd worden met een aanbevelingscertificaat van de minister in eigen persoon. Een kleine bonus, misschien, net genoeg om een aardig tv-toestel van te kunnen kopen. En dan weer terug naar de routine... het spoor volgen van moordenaars, schurken, roversbendes. Een routine van schieten, schoppen en slopen in een land waar een mensenleven soms nog minder waard is dan een hondendrol.

Met moeite wurmt hij de telefoon uit zijn broekzak. Hij moest de commissaris maar eens bellen om het grote nieuws bekend te maken. Dan kan die het de hoofdcommissaris vertellen, die op zijn beurt onmiddellijk de minister zal verwittigen. Het uur van triomf voor de Zuid-Afrikaanse politie! Het grootste drugsnest ten zuiden van de Sahara is ontmaskerd, de drugsbaronnen zitten achter tralies of liggen in hun graf.

Hij ziet de krantenartikelen al voor zich: De buik van de drugsmafia is opengereten. De darmen liggen verspreid over de Kaapse Vlakte, het stadshart en de rijkeluisbuurten waar ze hun schrik-

bewind voerden. De ijzeren vuist van de politie heeft zich hard en diep in de drugsbuik van de moederstad geboord.

De persvoorlichter van de politie op het Kaapse schiereiland zal zijn geluk niet op kunnen. Eindelijk heeft hij iets positiefs te melden, iets wat de media en mogelijk zelfs het door misdaad murw geslagen publiek reden tot enthousiasme zal geven.

Totdat de onderwereld zich hergroepeert. Want hun wielen zullen in een mum van tijd weer draaien. De drugstrein wordt misschien gestuit, maar zal nooit ontsporen.

Hij heeft zijn telefoon in de hand, maar belt niet. Hij staart lang naar het geld. Hij zou zijn hele leven lang krom moeten liggen voor één zo'n zak aan salaris. Het is nu 2008. Hij is zesendertig. Op zijn zestigste, in 2032, heeft hij waarschijnlijk één zo'n zak bij elkaar verdiend, misschien twee?

Of hij zou nu met pensioen kunnen gaan, schatrijk, met een paar van die zakken. Zijn droom verwerkelijken: een boerderij kopen in de Kleine Karoo en daar olijven telen, de zon op zijn huid voelen branden, de schone lucht inademen, de avondsterren in hun volle glorie aanschouwen. En elk jaar vakantie vieren op een exotisch eiland, met geen andere besluiten om te nemen dan of hij op het strand, aan het zwembad, op een massagetafel in de spa of in zijn aircogekoelde kamer zou gaan liggen. Waar hij in een bonte blouse, zwembroek en sandalen met een mooi meisje tussen de palmbomen kan wandelen, precies zoals de toeristenbrochures het zorgeloze rijkeluisbestaan zo aantrekkelijk uitbeelden. Waar hij in een casino een paar rand over de balk kan smijten, gewoon voor de lol en omdat hij het kan betalen. En zich daarna aan exotische vismaaltijden tegoed kan doen, om vervolgens terug te keren naar zijn luxueuze suite.

Zijn gedachten fladderen tussen goed en fout. Als hij van zijn krat opstaat, heeft hij een besluit genomen. Niemand behalve hij weet hoeveel zakken geld hier liggen, zijn collega's bij de politie niet, de belasting niet, de minister van Financiën niet. Degenen die het wisten, zijn dood. Hij steelt niet van de rijken of de armen, de weduwen of de wezen. Hij jat van een stel gewetenloze schurken, overtuigt hij zichzelf.

Hij gaat snel te werk, voordat hij van gedachten kan veranderen, en sleept zes zakken naar buiten. Hij moet elk greintje kracht inzetten om ze op de pick-up te laden. Dan rijdt hij over het stoffige rotspad naar waar hij hun bewegingen tot twee uur geleden nog nauwlettend in de gaten heeft gehouden met zijn verrekijker.

Ondanks de schemering vindt hij de afslag in het veld gemakkelijk. Honderd meter verder stopt hij de auto. Hij sleept de zakken een voor een tot diep onder de rotswand waar hij de vorige nacht nog in zijn slaapzak lag te slapen en maakt de opening zorgvuldig dicht met takken. Bomen en struiken vormen bovendien een dichte verschansing voor de opening. Onzichtbaar van alle kanten. Hier komt geen levende ziel... drie dagen waren genoeg om de omgeving grondig te verkennen.

Op weg naar de opslag omklemt hij het stuur met witte knokkels. Hij heeft zojuist iets gedaan wat hij in zijn wildste dromen niet had kunnen voorzien: de modelagent heeft een enorme smak geld gestolen.

Bij de drugsopslag veegt hij eerst de vloer schoon om de sleepsporen van het stoffige beton te wissen. Hij rilt wanneer hij in een hoek drie roestige klemmen ziet liggen van het soort waarmee je grote dieren vangt. Hij was er een paar tegengekomen in het veld rond de opslag, half verscholen in het lange gras. Ze waren bedoeld voor ongenode gasten, een primitief alarmsysteem voor de bewakers van de loods. Zijn voet was er maar een paar centimeters vandaan geweest toen hij naar de loods sloop. Nog net op tijd had hij de val herkend, de beugels van de klem krachtig genoeg om een mensenbeen te vermorzelen.

Zodra hij tevreden is met zijn handenarbeid pakt hij zijn telefoon om het maar achter de rug te hebben. Hij is gespannen, de knoop in zijn maag trekt steeds strakker.

‘Chef, met Carl Bester. Het laatste puzzelstuk is op zijn plaats gevallen.’ Hij glimlacht wrang om zijn dramatische aankondiging; Wessels verwijst zelf altijd naar de stukjes van een legpuzzel en hij kan de metafoor net zo goed doorzetten om het goede nieuws te brengen.

‘Ik ben hun opslag op het spoor gekomen. Helaas moest ik

schieten... er zijn er twee dood. Er liggen hier genoeg drugs om het zuidelijk halfmond een paar maanden high te houden. En drie zakken vol geld... enkele miljoenen rands, schat ik zo.'

De aarzelende salvo's waarin hij de gebeurtenissen opsomt, klinken hem lomp en huichelachtig in de oren. Hij vraagt zich af of Wessels onraad zal ruiken, maar de man is volkomen overwelddigd. Toch vormen de lofzangen van de commissaris niet meer dan achtergrondmuziek bij zijn eigen onrustige gedachten. Wessels sluit af met de boodschap dat hij direct de politie van Worcester op de hoogte zal brengen en tevens een team van de nationale recherche zal sturen.

Met bonzend hart steekt hij zijn telefoon terug in zijn broekzak. Pas nu dringt de harde werkelijkheid van wat hij heeft gedaan goed tot hem door. Er is geen weg meer terug. Hij loopt naar het krat en gaat weer zitten. Het zweet op zijn onderarmen glimt in het felle licht van de plafondlamp.

Carl schudt zijn hoofd en haalt een paar keer diep adem. Hij moet nu kalm blijven. Paniek is de belangrijkste factor die zaken in de war schopt. Dat is een van de eerste lessen die hij als politiemann heeft geleerd.

Hij staart lang naar de twee lijken. In zijn hoofd is het een warboel. Even overweegt hij om in de pick-up te springen, het geld te gaan halen en zijn diefstal ongedaan te maken.

Maar als de twee uniformen uit Worcester een halfuur later op de stoep staan, zit hij nog steeds op het krat.

1 JUNI 2009

De ogen van Ryan Deetlefs branden van het zweet. Zorgvuldig veegt hij zijn voorhoofd met een zakdoek droog. Na een jaar in deze tropische woestenij is hij nog altijd niet aan de verzengende hitte gewend. Hij loopt naar zijn tent en laat zich op het klapstoeltje neerzakken, waarna hij een diepe teug van zijn Camel Light neemt. De rook brandt in zijn droge keel. Hij neemt eerst een slok van het lauwwarme water uit zijn fles, voordat hij opnieuw inhaleert. De komende tijd zal hij in dit moeras gevangenzitten. De pijpleiding is erg beschadigd en het gaat ze minstens een week kosten om alles te repareren.

Hij glimlacht. Daarna mag hij een week naar huis. Hij heeft Lea en de kinderen al zes maanden niet gezien. Na het bezoek is hij opnieuw zes maanden hier en daarna zal hij moeten afwachten waarheen hij dan weer uitgezonden wordt. 2010 zal nieuwe uitdagingen in nieuwe Afrikaanse landen betekenen.

Iedereen had hem gewaarschuwd dat het geen lolletje zou zijn om als ingenieur voor Star Petro Development Company of USA-Africa te werken, maar het geld is goed. Hij heeft het huis met zijn twee verdiepingen in Sandton inmiddels afbetaald, zijn dochters gaan naar de beste privéschool van het land en zijn vrouw kan zich fulltime op haar schilderen storten.

Ryan wroet in zijn zak en haalt zijn portemonnee tevoorschijn. Wanneer hij het ding openvouwt, lachen Lea en de tweeling hem

tegemeet. Onmiddellijk prikken zijn ogen. Hij schudt zijn hoofd en veegt met zijn onderarm de tranen weg. Hij is *bossies* aan het worden; dat is hoe zijn collega's het noemen wanneer heimwee het gedrag aantast, zoals dat gebeurde met de getraumatiseerde soldaten in de Bosoorlog met Angola. Ryan glimlacht. Als Lea hier was, zou ze hem vreemd hebben aangekeken; hij laat zijn gevoelens zelden de vrije loop. Hij is opgegroeid in een huishouden waar kinderen leerden dat slechts zwakkelingen hun gevoelens laten zien.

'Eigenlijk heb je een zacht hart, Ryan, je verschuilt het alleen achter een heldhaftige façade,' preekte ze regelmatig. 'Tranen bij een man zijn geen teken van zwakheid, het zijn juist dappere mannen die huilen, omdat ze niet bang zijn om hun emoties te laten zien.'

Zijn gedachten worden onderbroken door de Nigeriaanse luitenant Oga Osako, die het bevel voert over het dozijn soldaten dat Ryan en zijn werknemers moet beschermen tijdens hun hersteloperatie in de Nigerdelta.

'Je ziet eruit alsof je het warm hebt,' zegt de luitenant lachend. 'Ik heb hier iets wat helpt tegen de hitte.' Hij haalt een fles whisky tevoorschijn. 'Precies het medicijn dat je nodig hebt.'

Ryan glimlacht. Het is al de derde keer dat Osako hem vergezelt op een dergelijke missie. Hij is zelf zelden nuchter, maar staat niet toe dat zijn manschappen tijdens hun dienst een druppel alcohol nuttigen. Star Petro geeft de voorkeur aan het Nigeriaanse leger voor hun beveiligingswerk. Het is kostenefficiënter, zeggen ze. Andere maatschappijen hebben hun eigen veiligheidspersoneel, meestal huursoldaten die hun werk naar het schijnt veel serieuzer nemen.

Ryan trekt zijn gezicht in de plooi. 'Voor mij is het nog te vroeg, Oga.' Hij staat op en overhandigt Oga een glas. 'Maar drink gerust.'

De officier giet het glas vol en laat het peil met zijn eerste slok met een kwart dalen. Hij laat de whisky door zijn mond golven, waarbij hij zijn vlezige lippen tuit. Als hij de vloeistof doorslikt springt zijn grote adamsappel ritmisch op en neer. 'Lekker ding!'

kreunt hij en hij lacht zijn parelwitte tanden bloot. Zijn Engels is nu nog goed te volgen, maar na een paar borrels zal zijn moedertaal de overhand nemen.

‘Hoe staat het ervoor?’ vraagt Ryan. ‘Kunnen we deze week nog problemen verwachten?’

Osako schudt zijn hoofd: ‘Nee joh, ze zullen via de tamtam al wel gehoord hebben dat hier soldaten zitten en ze hebben geen wapens om ons mee aan te vallen.’ Hij glimlacht: ‘Jij en je mannen kunnen rustig slapen.’

‘Laatst hebben ze in het Bonga-olieveld collega’s aangevallen terwijl er soldaten bij waren; twaalf doden en vier buitenlanders van onze maatschappij zijn ontvoerd.’

Osako haalt zijn schouders op alsof het hem niet kan boeien. ‘De militiegroepen zijn daar beter georganiseerd. Hier in de buurt vind je alleen wat loslopende oliedieven. Niets om je druk over te maken.’

‘In ieder geval weten ze hoe ze olie moeten jatten. Ze hebben hun werk op deze pijp verdomde goed verricht.’

‘Ja, dat kunnen ze,’ geeft Osako met een hoofdknik toe.

‘Herinner je je Collins, die Brit die mee was de eerste keer dat jij onze groep vergezelde?’ vraagt Ryan.

‘Die man met die rode haren?’

‘Ja, die. Zijn zesjarige zoontje is afgelopen week in Port Harcourt ontvoerd. Ze eisen honderdduizend Amerikaanse dollars. Ik kan me niet voorstellen door wat voor hel hij nu moet gaan.’

Osako neemt opnieuw een slok van zijn whisky, waarbij hij zijn slurp ritueel routineus uitvoert, tot hij slikt. ‘De Britten houden ervan om hun gezinnen hiernaartoe te halen. Dat is vragen om problemen. De rebellen gebruiken het losgeld om wapens mee te kopen. Ontvoering is makkelijk geld verdienen, want ze weten dat oliemaatschappijen altijd voor hun werknemers zullen lappen.’ Hij kijkt indringend naar Ryan. ‘Je bent van het soort dat onnodig wakker ligt van andermans problemen. Denk eerder om jezelf, dat is de enige manier waarop je hier zult overleven.’

Ryan antwoordt hem niet en glimlacht alleen. Misschien heeft Lea gelijk. Zelfs Osako kan door zijn façade heen kijken.

Godzijdank kan hij het zich permitteren zijn gezin weg te houden uit dit godvergeten oord. Sommige van zijn Europese collega's hadden hun gezinnen mee moeten nemen, maar het leven in Port Harcourt, de Nigeriaanse oliehoofdstad, is verre van geschikt voor vrouwen en kinderen. Het is de ruigste stad van Nigeria. Ryan heeft Lea maar niet verteld dat de politie 's ochtends met een pick-up rondrijdt om de lijken van straat te rapen na een bloederige avond vol steek- en schietpartijen. Ze zou geen oog meer dichtdoen.

Hij denkt trouwens niet dat Lea volledig op de hoogte is van de toestand waarin het land zich bevindt. Nigeria beleeft het bloedigste decennium ooit in de geschiedenis van de door geweld geteisterde deltastaten. Tientallen mensen worden ontvoerd, er woeden voortdurend gevechten tussen het Nigeriaanse leger en rebellen en olie wordt op steeds grotere schaal gestolen. Het is een zegen dat Lea geen kranten leest en zelden de tv aanzet. Haar wereld draait enkel om de kinderen en haar kunst en ze is zich nauwelijks bewust van de dingen daarbuiten.

Tijdens zijn laatste flitsbezoek aan Johannesburg heeft hij het wel met Amelia over de gevaren gehad, maar hij heeft haar toen op het hart gedrukt Lea niet met de gruwelverhalen het hoofd op hol te jagen. Ryan is blij dat Amelia zijn vrouw steunt in zijn afwezigheid, maar hij beseft ook dat ze als onderzoeksjournalist goed op de hoogte is van wat er speelt in de wereld. Amelia heeft hem beloofd dat ze Lea niet met onnodige extra ballast zal opzadelen.

Hij klemt zijn kaken op elkaar. Ooit zal hij het goedmaken met zijn gezin.

Met een laatste teug ledigt Osako zijn glas.

Ryan komt overeind. 'Laat ik eens gaan kijken hoe mijn mannen vorderen.'

'Ik loop mee.'

Ze banen zich een weg door het dichte struikgewas en houden stil bij de veldkeuken, waar zes vrouwen al druk in de weer zijn met de lunch. Osako heeft ze vanochtend gerekruteerd bij een klein gehuchtje niet ver van hun kamp. Ze blijven hangen terwijl Osako met de vrouwen praat. Ze schateren.

‘Ik heb ze gezegd dat wanneer het eten me smaakt, ze vanavond allemaal in mijn tent op bezoek mogen,’ vertelt hij knipogend aan Ryan, terwijl ze over een smal zandpaadje door de oerwoudgewassen lopen.

‘Ben je niet bang voor aids, Oga?’ Tijdens de vorige uitzendingen was Oga ook al zo bedrijvig onder de vrouwelijke bevolking. ‘Of neem jij je eigen beveiliging mee?’

Hij lacht. ‘Echte mannen krijgen geen aids. Condooms zijn voor lafbekken.’ Hij kijkt naar Ryan. ‘Je bent meer dan welkom om vannacht een vrouw van mij te lenen. Je bent lang niet thuis geweest.’

Ryan glimlacht alleen. ‘Bedankt voor het aanbod, maar nee bedankt. Ik geloof niet dat ik een echte man ben.’

Osako lacht uitbundig, zijn mond wijd opengesperd. De kogel versplintert zijn voortand, dringt door zijn verhemelte en licht de baret van zijn achterhoofd. Een fontein van bloed spuit uit zijn achterhoofd. Het maakt een rood stippenpatroon op de vaalbruine bladeren van een overhangende tak. Hij staat nog een ogenblik op wankele benen voordat hij zonder een kik te geven als een omgehakte boom achterovervalt.

De twee half ontblote mannen op het pad keuren Osako geen blik meer waardig en negeren de gillende vrouwen op de achtergrond. De een houdt zijn AK-47 op Ryan gericht, terwijl de ander op hem af loopt en gebaart dat hij zijn handen achter zijn rug moet houden. Ryan voelt hoe de touwen in zijn gewrichten snijden. Een misselijkheid maakt zich van hem meester, zijn benen voelen slap. Ze leiden hem langs het paadje naar het open terrein waar ze werken aan het herstel van de pijpleiding.

De wapens van de Nigeriaanse soldaten zijn in een hoek neergegoot. De soldaten staan met hun handen in de lucht bij het werkvolk, terwijl een tiental rebellen hun AK's op de groep gericht houden. De handen van Donald de Engelsman en Kiernan de Ier zijn net als de zijne achter hun rug gebonden. Naast hen staan twee gewapende mannen, van wie een Ryan nader wenkt. ‘Kom hier staan, jij gaat met ons mee,’ beveelt hij in gebroken Engels.

‘Dit is gebeurd omdat die klotesoldaten van Osako zaten te maf-

fen,' zegt Kiernan tegen Ryan. Zijn stemgeluid grenst aan hysterie. Een van de rebellen slaat hem met de vlakke hand tegen zijn mond. 'Je raaskalt!' De Ier begint zachtjes te huilen. Ryan merkt op dat Donald in zijn broek heeft geplast.

Onverwachts schreeuwt een andere rebel een bevel. Het gekletter van geweervuur doet Ryan verschrikt achteromkijken. Hij ziet hoe de blauwe overalls van zijn werkvolk rood uitslaan, terwijl de soldaten zich met hun handen proberen te verweren. Binnen enkele seconden liggen tweeëntwintig mannen rochelend in de modder van de rivierdelta.

Het gekwetter van vogels stijgt op uit het oerwoud, daarna blijft het onheilspellend stil. Iedereen staart naar het slagveld. Iemand kreunt en een ander schopt met zijn hak een kluit modder los.

Vijf minuten later komt een rebel dichterbij en vuurt nog een paar schoten af in de richting van stakkers die nog een spoor van leven vertonen. Zijn ogen staan wild en zijn lach galmt door het woud.

3

Op de lange gang van de afdeling Georganiseerde Misdaad van de Nationale Recherche is het een dag als alle andere. Twee vrouwen drinken samen een kop koffie. In een van de kantoren neuriet een man een wijsje achter zijn bureau. Iemand praat geestdriftig aan de telefoon. Een ander barst uit in een luidruchtig lachen. Er heerst een gemoedelijke stemming en dat is maar zelden anders op een vrijdagochtend in Kaapstad.

Achter de gesloten deur met daarop het koperen plaatje met de naam *Dir. P. Wessels, Politiechef Georganiseerde Misdaad*, zit een man met een brede frons op zijn voorhoofd met een potlood op zijn eikenhouten bureau te tikken.

Commissaris Piet Wessels kijkt naar het rolletje geld dat voor zijn neus ligt. Een papiertje dat met een elastiekje om de biljetten gevouwen is, duidt aan dat het drieëntwintighonderd rand is.

Hij schudt zijn kalende hoofd, zucht en neemt een slok van zijn koffie. Carl Bester was de beste. Hij had hem als jonge rechercheur op de afdeling Moord en Roof leren kennen. Vanaf de eerste dag dat Bester aan hem rapporteerde was Wessels van hem onder de indruk geweest. Het waren niet alleen zijn staalblauwe ogen en brede schouders die een onmiddellijke indruk op hem maakten; zijn kalme houding, scherpe intellect en de geestdrift en passie waarmee hij een taak aanpakte, deden Wessels beseffen dat hij met een buitengewoon getalenteerde man te maken had. Iemand die snel zou worden bevorderd, wat eigenlijk zonde zou zijn. Rechercheurs van zijn kaliber horen niet thuis in een bestuursfunctie. Zulke mensen moeten doorgaan

met waar ze in uitblinken. Maar de salarissen van voortreffelijke specialisten maken nooit grote sprongen wanneer ze geen teamchef worden.

Weer zucht Wessels zwaar. Hij zal zijn deel van de schuld moeten dragen. Hij draait de rol biljetten rond tussen zijn vingers. Hij is er verantwoordelijk voor geweest dat het salaris van Bester nederig bleef. Ze hadden hem uiteindelijk tot hoofdinspecteur bevorderd, maar hij bleef rechercheur en kreeg nooit grote bestuurstaken.

Het was allemaal aan Wessels' eigen zelfzuchtige motieven te wijten, omdat hij zijn beste man niet aan een ander team had willen afstaan. Toen de politie de afdeling Georganiseerde Misdadigheid vijf jaar geleden oprichtte in de Kaap, aanvaardde hij de functie als teamchef op voorwaarde dat hij Bester met zich mee mocht nemen. Als hij hem toen met rust gelaten had, had Bester waarschijnlijk het hoofd van een andere grote eenheid kunnen worden, hoewel zijn huidskleur misschien in zijn nadeel gewerkt zou hebben in het nieuwe Zuid-Afrika. Dat laatste was een schrale troost waar Wessels zich altijd aan had vastgeklampt om zijn schuldgevoel te sussen.

Weer trekt hij het dossier van Bester naar zich toe. Het eerste onderzoek dat erop duidde dat de jonge rechercheur een bijzonder talent en een uitzonderlijk gevoel voor zijn vak had, was de zogenaamde Jaguarzaak, die was begonnen met de zelfmoord van een bekende zakenman, althans dat dacht men. Zijn lichaamshouding met de revolver in zijn hand op het bed in de slaapkamer en de hoek waarin de kogel zijn brein was binnengedrongen waren typisch voor een zelfmoord. Zijn vrouw was in alle staten. Volgens haar was haar echtgenoot er niet de man naar om zelfmoord te plegen, hoewel hij een periode antidepressiva had gebruikt. Dat laatste duidde er volgens de politie echter op dat hij wel degelijk zulke neigingen kon hebben gehad. Bester sprak met alle gezinsleden.

De stiefzoon gedroeg zich ongemakkelijk tijdens Besters verhoor en iets aan de houding van de jongeman had de rechercheur achterdochtig gemaakt. Zijn verzoek om het huis later opnieuw te

doorzoeken werd geweigerd – de stiefzoon liet namens het hele gezin weten de tragedie niet langer te willen rekken. Ze hadden aanvaard dat hij zelfmoord gepleegd had en een tweede politieonderzoek zou geen doel meer dienen, maar Bester regelde een bevelschrift en had het huis een weekend lang met een stofkam doorzocht terwijl de vrouw en haar kinderen voor een korte vakantie de deur uit waren.

Bester had zijn oog laten vallen op een opvallende aantekening in de agenda van de overledene, die iets te maken had met de bestelling van een auto. Hij belde het nummer van de handelaar en die bevestigde dat de overledene serieus was geweest over zijn aankoop. Het was voor Bester onmiddellijk duidelijk dat er sprake moest zijn van gemeen spel, want niemand bestelt een nieuwe zilveren Jaguar XJ8 L met rode lederen bekleding om zich vervolgens door het hoofd te schieten. Uiteindelijk werd de stiefzoon gearresteerd. Op aandrang van Bester was het lijk opgegraven en werd een tweede autopsie uitgevoerd. Een minuscuul stukje huid van de stiefzoon werd aangetroffen onder de nagels van de overledene. Krassen op de onderarmen van de stiefzoon, die tijdens de aanvankelijke politieverhoren door zijn hemdsmouwen bedekt waren geweest, gaven uiteindelijk het doorslaggevende bewijs om hem tot hoofdverdachte te maken.

Bij Wessels bestond er destijds geen twijfel; als er een andere rechercheur bij de zaak betrokken was geweest, was de stiefzoon weggekomen met moord.

Zijn ogen flitsen over de andere grote zaken van Bester: de harpoenmoord, drie gruwelijke boerderijmoorden, de spraakmakende boomzaagmoorden van een paar jaar geleden, de bankovervallen bij Milnerton, de serieverkrachter in de Compagnietuinen... De lijst is een getuigschrift van de fenomenale vermogens van Bester; een tweede Piet Bijleveld, werd er gezegd.

En toen kwam zijn grootste zaak. De ontmanteling van het grootste drugsnest uit de Zuid-Afrikaanse geschiedenis. Zeventien vooraanstaande drugslords achter slot en grendel, zeven dood, drugs ter waarde van een paar miljard rand en zevenenhalf miljoen rand aan drugsgeld. Alles dankzij de genialiteit en het

doorzettingsvermogen van Bester. Nooit eerder was er een mol die dit voor elkaar had kunnen krijgen.

Aanvankelijk had hij Bester niet bij deze drugszaak willen inzetten. Carl was door een moeilijke periode in zijn persoonlijke leven gegaan. Hij was gescheiden van de vrouw die zijn werktijden en de geruchten over andere vrouwen niet meer aankon. Wessels kon nooit begrijpen hoe iemands werkethiek zo kon verschillen van zijn persoonlijke leven en vooral van zijn verhoudingen met het schone geslacht. Maar dat deed niet ter zake. Bester was onmisbaar in het team en deze verantwoordelijkheid zou hem jarenlang uit de bovengrondse politiestructuren houden.

Bester had echter aangedrongen dat hij de klus wilde hebben. Het was een nieuwe uitdaging, een verandering in zijn dagelijkse routine. De meeste mensen in het team waren in de veronderstelling gebracht dat hij de politiedienst verlaten had. Wanneer je ondergronds gaat, kun je niemand vertrouwen. Niet eens je eigen mensen. Bester liet zijn haren tot op zijn schouders groeien, en een baard en bril zorgden er verder voor dat zijn politiegezicht onherkenbaar was. In de eerste zes maanden had hij zich er enkel op geconcentreerd om zichtbaar te zijn in de holen van de stad, een bekende in de schemerwereld te worden. Van daaruit beklom hij de treden van het drugskartel, groef zich in en won hun vertrouwen. Zijn eindrapport leest als een bekroonde thriller.

Wessels was geschokt toen Bester kort daarna zijn ontslag aankondigde. Hij had geprobeerd hem te behouden, hem een grote bevordering met bestuursverantwoordelijkheden aangeboden. Zijn salaris zou met twintig procent stijgen. Maar Carl Bester wilde niet bijten. Hij was klaar met de politie. Hij wilde een normaal leven leiden, zei hij.

Toen Wessels een paar maanden later hoorde dat Bester een grote olijvenboerderij had gekocht in de Kleine Karoo, kwam dat als een verrassing. Aanvankelijk meende hij dat Bester de boter en de kaas te dik had gesneden. Met zijn zesendertig jaar kon hij van zijn pensioengeld geen boerderij kopen, zelfs nauwelijks voor een behoorlijke aanbetaling zorgen. Hij had navraag gedaan bij een van de makelaars in de Kleine Karoo die hij vaag kende. Bester

had het huis contant gekocht. Er bijna negen miljoen rand voor betaald.

Wessels had van collega's van Bester gehoord dat hij de lotto had gewonnen. Schijnbaar had Bester dat verteld aan Henk Goosen, die lang samen met hem in Johannesburg gewerkt had en die erom bekendstaat dat hij geen geheim kan bewaren.

Maar Wessels moest het zeker weten. Hij had een lijst van de lottowinnaars van de afgelopen twee jaar in handen gekregen onder het voorwendsel dat het met een politieonderzoek verband hield.

Hij wilde nog steeds niet geloven wat hij vermoedde. Niet van Carl Bester. Opnieuw bezocht hij de nu lege drugsloods in het Worcesterdistrict. Hij dacht lang na over hoe Bester zoveel geld in zo'n korte tijd had kunnen laten verdwijnen. In zijn rapport had Bester genoemd dat hij de drugsopslag drie dagen vanuit een beschutte plek in de gaten had gehouden.

Wessels begon de omgeving uit te kammen. Het kostte hem twee dagen voordat een stapel losliggende takken voor de opening onder een rotswand zijn aandacht trok. Hij scharrelde tussen de takken. Er was geen teken van de geldzakken, maar tussen het gras vond hij het rolletje biljetten.

Hij moest met tegenzin toegeven dat zijn vermoedens ontegenzeggelijk juist waren. Carl Bester had geld gestolen... zich miljoenen en miljoenen rands toegeëigend.

Wessels had zijn bevindingen niet met zijn collega's gedeeld, maar er wel menige slapeloze nacht van gehad. Soms vroeg hij zich af wat hij gedaan zou hebben wanneer hij in de schoenen van Bester had gestaan. Het was drugsgeld. De verleiding moet enorm geweest zijn. Niemand behalve hij wist hoeveel geld er was. Wanneer Wessels aan de spanning en de opofferingen van drie jaar ondergronds werk blootgesteld was geweest, zou hij het mogelijk ook overwogen hebben. Bester had immers het grootste drugsnest uit de geschiedenis blootgelegd. Hij had met zijn eigen leven gespeeld omwille van de goede zaak. Hij had misschien wel het gevoel gehad dat hij recht had op een ordentelijke vergoeding, iets wat hij bij de politie niet zou krijgen.

Maar Wessels beseft dat hij te diep graaft om het optreden van Bester goed te praten, juist omdat hij het was. Als het een van zijn andere mannen was geweest, zou hij allang achter tralies hebben gezeten. Drugsgeld gaat naar de staatskas, dus Bester had indirect van de staat gestolen. Het is en blijft een vreselijke en onvergeeflijke misdaad.

Nu, vandaag, glimlacht Wessels wrang. Hij heeft er lang genoeg over gepeinsd en is tot een besluit gekomen. Hij weet dat hij zijn eigen carrière op het spel zet, maar hij gelooft dat Bester zal meewerken.

Hij zal geen andere keuze hebben. Wessels rijdt morgen nog voor zonsopgang naar de Kleine Karoo.

Hij kijkt naar zijn vrouw, die nog een laatste keer het zilveren eetgerei rondschuift. Ze doet een stap naar achteren en beschouwt het tafereel tevreden.

Brink van Dyk kan een glimlach niet onderdrukken. Na tien jaar zal Louise zich nog wel regelmatig in de arm knijpen om te controleren of ze niet droomt. Met zijn onderwijzersinkomentje kon hij hun kleine huis in Monte Vista destijds bijna niet betalen, en nu leiden ze een multimiljonairsbestaan in een villa in Rondebosch.

Hij kijkt om zich heen naar het antieke stalen plafond, de indrukwekkende kroonluchter, de twee kleurige Irma Sterns aan de wanden, de glanzende geelhouten tafel, de witte rozen in de kristallen vaas, het Royal Albert-servies.

Waar was toch de tijd gebleven dat ze om de beurt met de Haarhoffs en de Malans een *braai* bij hun bescheiden woningen hielden? Soms waren de porties maar klein, vooral bij hen thuis en bij de Malans, herinnert hij zich glimlachend. Ben Haarhoff had altijd al een treetje hoger op de ladder der welvaart gestaan.

Onmiddellijk verlangt hij terug naar die tijd.

‘Louise, wanneer houden we weer eens een goede oude boerenbraai zoals vroeger? Ik krijg de kriebels van al dat stijve dinerge-doe.’

Ze glimlacht. ‘Ik denk nog vaak terug aan die tijd, maar ik wil niet onderdoen voor Melanie en Alta. Ze hebben zich de afgelopen twee maanden verschrikkelijk uitgesloofd, dat weet je toch! En bovendien wordt het de hoogste tijd dat jij eens een beter ont-

wikkelde smaak tentoonspreidt en de fijnere dingen in het leven leert waarderen.’

‘Mijn god,’ zegt Brink, ‘je klinkt al net zo bekakt als die vrouw van de professor hiernaast. O zo intellectueel! Maar je moet niet vergeten dat je opgegroeid bent in Kraaifontein. Toen ik je leerde kennen was je kappersassistente, dus laat die kapsones maar varen.’ Zijn woorden bezorgen hem direct een schuldgevoel, maar het broeit al een tijdje. Hij houdt zijn hand in de lucht en zegt: ‘Sorry, dat bedoelde ik niet zo.’

‘Dat is dan mooi te laat,’ antwoordt ze boos. ‘Jij kunt toch zo’n klootzak zijn, als je de kans krijgt! Ga liever kijken of de wijn al klaarstaat. Denk erom, de dames houden van chenin blanc. De Morgenzon en de Hope Marguerite van Beaumont gaan goed bij een wintermaaltijd.’

‘Ja, ja, blablabla... De mannen zullen wel weer aftrappen met een pilsje.’

Brink loopt naar de bar, maar zijn gedachten blijven hangen in het verleden en niet bij de instructies van Louise. Voor de zoveelste keer denkt hij terug aan die ene avond bij Ben thuis. Het was een moeilijk besluit geweest.

Hij, Dolf en hun vrouwen braaiden die avond bij Ben. Het was de beurt van de Haarhoffs geweest. Brink en Dolf klaagden over het gebrek aan geld en perspectief als respectievelijk onderwijzer en ambtenaar bij de gemeente. Dolf maakte zich zorgen over de wind van positieve discriminatie die door de gemeente woei. Hij was bang dat hij zijn baan zou kunnen verliezen.

Achteraf gezien had Ben ze mooi in zijn val laten lopen. Hij had gewacht op het juiste aanknopingspunt om zijn voorstel te kunnen doen. De vrouwen waren binnen in huis bezig en de mannen stonden alleen bij het vuur.

‘Jullie hebben gelijk,’ begon Ben, ‘misschien moeten jullie eens overwegen om net als ik voor jezelf te beginnen. In het oude Zuid-Afrika waren onderwijs, de overheid en Sanlam veilige havens voor Afrikanerzielen zoals wij, maar in de toekomst zullen de zaken alleen maar verder veranderen. De blanken in dit land zullen zich vliegensvlug tot entrepreneurs moeten ontpoppen. Dat is het

slechte nieuws, maar het goede nieuws is dat er ook een onuitputtelijke bron van mogelijkheden op ons ligt te wachten.'

'Met alle respect, Ben, maar jij hebt het transportbedrijf van je vader geërfd, dat opstapje hebben Brink en ik nu eenmaal niet,' viel Dolf hem in de rede.

'Je hoeft geen geld te hebben om geld te verdienen, Dolf. Je moet gewoon slim zijn, de kansen zien en een gokje wagen. Mijn transportbedrijf zal me geen fortuin opleveren. Waarschijnlijk hoef ik niet af te zien, maar ik zal er zeker niet rijk van worden. Gelukkig zijn er genoeg andere kansen die ik niet door mijn vingers zal laten glippen.'

Dat was het juiste moment geweest om hun de worst voor te houden.

'Zoals?' wilde Brink weten.

'Dat is precies waarover ik het vanavond met jullie wilde hebben. Ik zoek partners voor een nieuwe onderneming, partners met ballen. Het is misschien risicovol en beslist niet voor watjes, maar de mogelijkheden zijn onbeperkt,' bespeelde Ben de mannen gladjes.

'Vertel op, we zijn een en al oor,' antwoordde Dolf gretig.

Ben draaide het vlees op het rooster rustig om, terwijl hij sprak en Brink en Dolf luisterden in stilte. Pas toen het vlees gaar was, was hij uitgepraat.

De eerste reactie van Brink was: 'Verdomme man, dat is een gevaarlijk plan. Als we gepakt worden zijn we behoorlijk de sjaak.'

Ben lachte. 'Maar wie gaat ons pakken?'

'De politie, wie anders?'

'In het nieuwe Zuid-Afrika? Ik dacht het niet! De politie heeft zijn handen vol met andere zaken: moord, roof, drugs, verkrachting, noem maar op.'

'Ik moet toegeven dat je je plan haalbaar laat klinken, maar kunnen we de Nigerianen vertrouwen?' vroeg Dolf fronsend.

'Niet allemaal natuurlijk, we zullen onze partners zorgvuldig moeten kiezen, maar mijn contactpersoon heeft al vijf potentiële klanten in de rij staan die een dergelijke operatie maar wat graag tot stand zien komen. Het is een gegarandeerde handel van een

paar miljoen rand en dat is maar het begin!’

‘Ik zal erover moeten denken,’ zei Brink. ‘Ik heb geen zin om mijn laatste dagen in de bajes te slijten en ik heb bovendien een gezin om voor te zorgen.’

Ben klopte hem gemoedelijk op de rug. ‘Brinkie, je zult niet in de bajes belanden. Vertrouw me, dat zal ik nooit laten gebeuren. Ik heb connecties op posities waar jullie geen weet van hebben.’ Hij haalde zijn schouders op. ‘Maar als je niet al met je vijftigste met pensioen wilt gaan, is dat je eigen probleem.’

‘Wat vertel ik Alta?’ vroeg Dolf, nu duidelijk in zijn schik met de belofte van deze onvoorziene rijkdom.

‘Zeg dat je mijn compagnon wordt in het transportbedrijf. Simpel zat.’

‘Je moet haar alleen niet vertellen wat je gaat transporteren,’ voegde Brink er sarcastisch aan toe. ‘Jongens, het is wel wapen-smokkel waar we het hier over hebben, illegale handel, zoeken naar moeilijkheden.’

Ben lachte. ‘Geen smokkel, je laat het misdadig klinken. We zullen alleen wapens leveren aan mensen die de een of andere bananenrepubliek omver willen werpen of nog met iemand een appeltje te schillen hebben, ergens in donker Afrika. Dat kan echt niemand een donder schelen. We zullen ons niet met politiek inlaten. Het is een kwestie van vraag en aanbod, gegrond op zuiver economische principes. Een fluitje van een cent.’

‘Ben, we hebben het hier over wapens. Mensen zullen elkaar vermoorden met de handel waarin jij wil voorzien,’ had Brink er tegen ingebracht.

Ben legde zijn hand bijna vaderlijk op zijn schouder. ‘Bijna dagelijks worden er mensen verrot geschoten, daar zal niemand ooit verandering in kunnen brengen. Ik heb gelezen dat er jaarlijks zo’n veertien miljard kogels worden geproduceerd, dat is genoeg om alle mensen op aarde twee keer per jaar overhoop te schieten en er is niemand die die wapenfabrikanten voor moord of misdaad aanklaagt. Wij worden slechts de bemiddelaar, de tussenpersoon die wapens en kogels distribueert naar de mensen die daar behoefte aan hebben. We gaan geen Zuid-Afrikaanse misdadigers

van wapens voorzien, maar een zootje rebellen in Afrika dat die wapens hoe dan ook wel in handen zou krijgen.'

Hij had de mannen doordringend aangekeken, zijn donkere ogen samengeknepen tot spleetjes. 'Jullie zullen het besluit zelf moeten nemen. Ik ga er hoe dan ook mee door. Wanneer jullie willen instappen is er nog een plek vrij op de geldtrein. Ik heb mensen nodig die ik kan vertrouwen, maar ik zal snel moeten weten of jullie meedoen... Tijd is geld.'

Het schelle geluid van de deurbel haalt Brink terug naar het heden. Louise slaakt een kreetje en draaft de bar binnen.

'Brink, doe eens open, ik moet mijn haren en make-up nog even fatsoeneren.'

Hij loopt naar de voordeur. Louise heeft altijd al een minderwaardigheidscomplex gehad als het op Alta en Melanie aankomt. Beiden hebben hun man op de universiteit ontmoet en ze is de enige die niet verder dan de middelbare school is gekomen. Hij schudt zijn hoofd. Het maakt toch niet meer uit. Ze zijn nu allemaal schathemeltjerk, maar de vrouwen hebben een voortdurende strijd om wie de meest exotische maaltijden kan voorzetten en de duurste designkleding draagt. 'Vrouwen,' bromt hij voor hij de deur opent.

Hij en de mannen lopen naar de bar, terwijl de vrouwen naar een ander vertrek verdwijnen. 'Allemachtig, Brink, het wordt tijd dat jij eens wat boeken aanschaft, moet je al die lege planken zien,' zegt Ben grijnzend.

'Begin jij nu ook te zeiken? Louise maakt me horendol met die onzin. Ik heb haar gezegd dat ze die tweedehandsboekwinkel in het centrum maar moet kopen, dan hebben we eindelijk genoeg boeken om die kloteplanken vol te krijgen.' Even heeft Brink er spijt van dat hij zich zo heeft laten gaan. Hij begint zich al net zo belachelijk als Ben en Dolf te gedragen, maar het machtsvertoon dat schijnbaar natuurlijk met geld gepaard gaat, is geen eigenschap waar hij van houdt.

Als ze met hun bier aan de bar gaan zitten, schraapt Ben zijn keel. 'Mannen, ik weet dat we hebben afgesproken dat we werk en privé gescheiden zouden houden, maar Henry belde een uur

geleden met een krankzinnige bestelling: grond-luchtraketten, antitankwapens, mortieren, mortierbuizen, raketten voor raketwerpers, buskruit, twaalfduizend AK's, bergen M26-handgranaten, ontstekers, twee miljoen kogels voor kleine pistolen...'

'Verdomme, Ben,' onderbreekt Brink hem, 'wil iemand een derde wereldoorlog beginnen?'

'De taliban zijn dorstig naar wapens.' Zijn grijns toont een stel ongelijke tanden.

Brink voelt het bloed door zijn hoofd kolken. Hij gebaart driftig met zijn armen in de lucht. 'Jongens, ik houd niet van dat talibangedoe. Onze focus heeft altijd op Afrikaanse rebellengroepen gelegen, dit is spelen met vuur. Het is nu al de derde keer dat we de taliban van wapens gaan voorzien en elke keer beloven jullie me dat het écht de laatste keer zal zijn. Pakistan en Afghanistan zijn extreem gevaarlijk, omdat de ogen van de gehele wereld erop gericht zijn. Radicale islamieten zijn niet echt ons ding.'

'Relax, Brinkie, en luister goed,' zegt Ben paaiend. 'We zullen wel moeten uitbreiden. Volgens Henry gaan er geruchten dat de Nigeriaanse regering een amnestievoorstel aan de rebellen gaat doen. Dat zou betekenen dat ze niet worden vervolgd wanneer ze bereid zijn om de wapens neer te leggen. Dat kan onze zaken in Nigeria volledig naar de bliksem helpen. Ik weet ook wel dat de risico's met de taliban aanzienlijk groter zijn, maar we kunnen het ons niet permitteren om zo'n grote bestelling te weigeren. Vooral niet als je bedenkt wat er in Nigeria zou kunnen gebeuren...'

Hij tikt met zijn wijsvinger op de bar. 'Bedenk wel dat Henry onze vennoot is. Hij wil deze handel en hij is degene die zich echt in de vuurlinie bevindt. Als het hele gebeuren in elkaar sodemievert, dan gaat hij er als eerste aan. Wij zijn veilig en als er iets gebeurt waardoor we in het gedrang komen, houden we ons gewoon van de domme. Ja, we hebben wapens van de Russen aangekocht, maar we waren in de veronderstelling dat die naar de regeringen van Pakistan en Afghanistan zouden gaan.' Hij haalt zijn schouders op. 'Er zijn veel manieren om ertussenuit te knippen als er stront aan de knikker is.'

'Je laat het nu wel allemaal heel erg makkelijk klinken, maar wat

zal er gebeuren als puntje bij paaltje komt?’ vraagt Brink ernstig. Ben heeft altijd overal zijn antwoord op klaar en dat irriteert hem mateloos, vooral als hij het gevoel heeft dat hij als een kind behandeld wordt.

‘Nou ja, we hebben een paar vrienden in hoge kringen op onze loonlijst staan en als zij ons niet uit de problemen kunnen houden, dan weet ik het ook niet meer. Je bent te gespannen, Brink. Leer nou eens op mijn oordeel te vertrouwen.’ Hij kijkt om zich heen. ‘Zonder mij zou je hier niet gezeten hebben, dan had je nog steeds in Monte Vista aardrijkskundelesjes gegeven aan verveelde pubers.’

‘Ja, ja, dat liedje kennen we nou wel.’ Neerbuigende opmerkingen over zijn vroegere beroep raken bij Brink nog altijd een gevoelige snaar. Het is en blijft een baan waarnaar hij nog vaak terugverlangt.

‘Hoeveel geld gaat deze deal ons opleveren?’ wil Dolf weten. Brink merkt dat zijn ogen glinsteren. Zijn gierigheid heeft zijn beoordelingsvermogen al lang geleden aangetast. Hij is al net zo’n grote geldwolf als Ben.

‘We zullen er op zijn minst een privévliegtuig van kunnen kopen. Kun je het je voorstellen hoe lekker het zal zijn om naar Oekraïne te vliegen?’ zegt Ben en hij heft zijn bier in de richting van Brink. ‘Proost.’

5

‘We willen graag een stuk over je olijfboomgaard publiceren,’ vertelt de journalist van het *Landbouweekblad* over de telefoon.

‘Ik... ik denk niet dat mijn olijfhof al ver genoeg gevorderd is. Ik heb eigenlijk liever niet dat jullie er nu al over schrijven, daar ben ik echt nog niet klaar voor. Er zijn in de omgeving boeren genoeg bij wie jullie terecht kunnen,’ houdt Carl de boot af.

‘Weet je het echt zeker?’

‘Zo zeker als twee maal twee vier is.’

Hij legt de hoorn weer op de haak en zucht. De grond blijft vreemd onder zijn voeten en hij voelt zich nog steeds geen deel van de omgeving. Al heeft hij, Carl Bester, zelf zijn handtekening onder aan de overeenkomst van bijna negen miljoen rand gezet. Hij houdt iedereen die te enthousiast reageert op zijn boerderij krampachtig op afstand. Constant werpt hij schansen op om zijn geweten te sussen, dat is waarom hij de journalist heeft afgewimpeld. Hij kan nu geen publiciteit gebruiken. Als een ware politiemol wil hij zijn boomgaard in het geheim bestieren.

Hij wil vreselijk graag geloven dat hij geniet van het leven dat hij leidt, maar zijn geweten blijft aan hem knagen. Hij slaapt slecht en soms voelt alles zo beklemmend, dat het lijkt alsof een grote hand de zuurstof uit zijn longen perst. Zo erg dat hij het huis uit moet vluchten, waar buiten zelfs de sterren in de Karoohemel, die gewoonlijk rust in zijn gemoed brengen, voelen als zoeklichten.

De kennis dat het drugsgeld waarop hij beslag heeft gelegd eigenlijk aan de staat behoort heeft hij in de drugsschuur al uit zijn gedachten geweerd, maar het wordt nu een mantra in zijn hoofd.

Aanvankelijk had het hem niet van zijn stuk gebracht, hij had een deel van de zestien miljoen rand belegd en de rest was ruimschoots voldoende geweest om de duurste en grootste olijboomgaard van de Kleine Karoo te kunnen kopen. Een boerderij met florerende bomen die tafelolijven van de beste kwaliteit leveren en een raffinaderij die olijfolie voor de exportmarkt produceert. Tijdens het oogstseizoen zal hij meer dan driehonderd man in dienst moeten nemen. De boomgaard is het grootste pronkjuweel tussen Prins Albert en Oudtshoorn, volgens velen het Zuid-Afrikaanse mekka voor olijvenliefhebbers.

Hij is nu baas op eigen boerderij... maar nog altijd alleen.

Toen hij zich in de drugswereld moest ingraven was hij ook alleen geweest. Toen was hij op de vlucht geweest voor alle malende gedachten over zijn echtscheiding, over het onrecht dat hij zijn vrouw in het proces had aangedaan en de moordende routine. Het kwam hem toen eigenlijk wel goed uit, maar hij verlangde er ook naar om weer een normaal leven te kunnen leiden. De mens is van nature een groepsdier. Hij wilde deel uitmaken van een vriendengroep, een gemeenschap. Daar komt bij dat hij weer liefde wilde geven en ontvangen, dat hij zijn intieme leven met iemand zou willen delen, maar hij heeft geen goed cv als het op vrouwen aankomt.

Hij heeft de meeste van zijn edele dromen eigenhandig om zeep geholpen. Hij zal nooit meer normaal kunnen leven. Vanaf nu zal hij pas echt alleen zijn, als gevangene van zijn eigen geweten. Erger nog dan welke vorm van afzondering ook.

Soms probeert hij te bedenken hoe hij uit deze situatie zou kunnen ontsnappen, dan denkt hij in cirkels als een hengst die gevangen zit in een te kleine bak. Hij zou zich kunnen aangeven en zijn gevangenisstraf kunnen uitzitten, of hij zou de olijfbomen kunnen verkopen en het geld aan een goed doel schenken om vervolgens met de staart tussen de benen weer bij de politie aan te sluiten. Maar hij kan ook gewoon proberen om zijn besluit te rechtvaardigen en het geld te houden. Als hij goed graaft kan hij wel honderd goede redenen verzinnen. Dat is de meest lafhartige optie, maar tevens de optie waaraan hij zich wanhopig vastgrijpt

in de hoop zijn geweten om de tuin te kunnen leiden.

Vanaf de veranda tuurt hij over de rafelige rotsen van de Kleine Karoo en ziet hoe de ochtendzon hoekige schaduwen over het landschap werpt. De struiken staan fier overeind, dankbaar voor de paar genadedruppels van de plotselinge regenval van gisteren, maar de strakblauwe lucht wijst erop dat die lavenis voorlopig weer tot het verleden behoort.

De boomgaard is vanochtend stiller en vreedzamer dan gewoonlijk. Hij heeft het werkvolk vrij gegeven om hun zaterdagboodschappen in het dorp te gaan halen. Hij geniet ervan, want hij heeft de stilte nodig. Met de lunch zal hij voor zichzelf een fles wijn opentrekken en daarna een dutje doen. Hij kan wel wat slaap gebruiken na de lange week van fysieke arbeid. Zijn spieren schreeuwen om rust.

Carl ziet hoe een van zijn werkkrachten met zijn vrouw over de heuvel wandelt richting hun huis. De arm van Isak is liefdevol om het lichaam van Dora geslagen, haar hoofd rust op zijn schouder. Ze moeten in de vijftig zijn, maar ze zijn nog smoorverliefd. Hij vraagt zich af of hij ooit met iemand een dergelijke band zou kunnen hebben.

Zijn blik verlaat het stel wanneer hij hoort hoe een auto de oprit oprijdt. Het is een witte Mercedes met een Kaaps kenteken en het ziet er niet uit als een boer uit de omgeving, want iedereen hier rijdt in pick-ups met vierwielaandrijving. Hopelijk is het alleen maar iemand die de weg komt vragen, want hij heeft vandaag de kracht niet voor ongenode gasten.

Pas als de bestuurder uit zijn auto stapt, herkent Carl commissaris Piet Wessels, informeel gekleed in een T-shirt, kakibroek en sneakers. Zijn maag krimpt ineen. Wat doet hij hier? Zelfs in zijn dagen bij de politie was Wessels nooit bij hem langs geweest.

Wessels glimlacht als hij hem op de veranda ziet staan, maar het is een geforceerde glimlach en Carl kent hem goed genoeg om te weten dat er iets scheelt. Wanneer ze elkaar de hand schudden, is de greep van de commissaris ferm en ondanks de lachrimpels om zijn ogen blijft zijn blik donker.

‘Wat een verrassing,’ zegt Carl.

‘Tja,’ zegt Wessels schouderophalend, ‘veel dingen hebben me de afgelopen tijd verrast. Ik wist niet dat je boerderijambities had.’

‘Ach, het speelde altijd al in mijn achterhoofd,’ antwoordt Carl enigszins van zijn stuk gebracht. Hij wijst naar de voordeur. ‘Laten we er maar bij gaan zitten. Koffie?’

‘Lekker.’

Ze lopen het koele voorhuis binnen. Hij knikt richting de zitkamerdeur en Wessels neemt plaats op de gevlochten zitting van de antieke stinkhouten rookstoel. Hij veegt met de rug van zijn hand over zijn wang en kijkt rond in het vertrek, naar de koeienleren sofa en de Claerhout aan de muur.

Carl maakt koffie in de keuken. Zou die man iets vermoeden? Hij kan het zich haast niet voorstellen. Wessels zal inmiddels de geruchten van zijn lottogeluk wel gehoord hebben. Carl wist dat hij op zijn hoede zou moeten zijn voor de valkuilen van gerechtigheid en had lang gepeinsd over hoe hij zijn plotselinge rijkdom zou verklaren. Zijn eerste stap was geweest om de politie zo onopvallend mogelijk te verlaten en vaag te blijven over zijn toekomstplannen. Toen hij de boomgaard uiteindelijk kocht, had hij zich ervan vergewist dat die roddelkont van een Henk Goosen zijn lotoverhaal wijd en zijd had verspreid.

In de zitkamer drinken ze hun koffie in stilte. Vervolgens vraagt Wessels hem uit over het weer en de olijven, maar Carl heeft al lang in de gaten dat hij niet is gekomen om over de boerderij te kletsen. Wessels heeft echt niet spontaan besloten om bij hem langs te wippen omdat hij toevallig langs kwam rijden. Hij is hier met een doel.

Als Wessels zijn beker neergezet heeft, wroet hij in zijn kontzak. Hij haalt een bundeltje biljetten tevoorschijn en gooit het naar Carl. ‘Ik kwam eigenlijk alleen maar even langs om je je geld te brengen. Ik denk dat je het uit een van de zakken hebt laten vallen onder de rotswand in Worcester. Ik had die slordigheid niet achter je gezocht.’

De woorden van de commissaris hebben het effect van een explosie in de Karoostilte. Hoe heb ik verdomme ooit kunnen denken dat ik hiermee weg zou kunnen komen, flitst het door zijn

hoofd. Onmiddellijk ziet hij de gaten in zijn pathetische lotto-verhaal. Hij had kunnen weten dat Wessels niet voor die lulkoek zou vallen. Hoe had die man geweten dat er wat onder de rots-wand te vinden was?

Carl perst zijn lippen op elkaar en zwijgt. Wat valt er nog te zeggen?

Als Wessels weer praat, doet hij dat langzaam, zijn woorden wegend. 'Carl, ik weet van het geld dat je hebt ontvreemd. Je zult je redenen wel gehad hebben. Ik had het niet achter je gezocht, maar ik heb me zelf ook nog nooit in een dergelijke situatie bevonden. Misschien zou ik het ook wel hebben overwogen.' Hij roffelt met zijn vingers op de armleuning van de stoel. 'Alleen ik weet ervan en ik ben hier niet om je te arresteren. Ik ben hier om je een aanbod te doen. Een aanbod dat je helaas niet van de hand kunt wijzen.' Hij blijft een ogenblik stil. 'Anders zal ik mijn plicht als politieman moeten nakomen.'

Zijn voorhoofd vertoont een frons. 'Mijn aanbod is als volgt: je mag je geld en je olijfhof houden, maar in ruil voor mijn stilzwijgen voer je nog één laatste klus voor me uit. Ik heb een mol nodig voor een ernstige kwestie. De CIA is er al voor langs geweest. De druk om een oplossing wordt steeds groter. Het is een zaak met wereldwijde gevolgen en via de gewone structuren krijgen we dit nooit opgelost. We hebben iemand nodig met jouw talenten, die zich diep wil ingraven, zoals je dat bij het drugssyndicaat hebt gedaan.'

Een benauwd gevoel neemt bezit van zijn borstkas. Niet wéér. God alleen weet hoe weinig hij hierop zit te wachten. Hij heeft die nachtmerrie inmiddels diep begraven tussen zijn herinneringen.

Maar heeft hij eigenlijk een keuze?

'Ik zet mijn baan op het spel door je diefstal te verzwijgen en je dit aanbod te doen, maar ik ben bereid om dat risico te nemen. Het doel heiligt de middelen. Als er iemand is die deze zaak kan oplossen, dan ben jij het,' zegt Wessels.

Zijn bezoeker komt plotseling overeind, het doel van zijn bezoek is ogenschijnlijk bereikt. 'Ik verwacht niet direct een antwoord van je. Ik geef je twee weken de kans om erover na te

denken en zo nodig een opziener te vinden die je zaken hier kan waarnemen.'

Hij glimlacht wrang. 'Ik weet immers dat je je zo iemand kunt permitteren.' Hij kucht. 'De opdracht kan veel tijd in beslag nemen, mogelijk zes maanden, een jaar, misschien twee.'

Hij loopt vooruit en Carl volgt hem in stilte, zoals zo vaak wanneer ze vroeger een vergaderzaal verlieten.

'Bel me als je een besluit genomen hebt, dan spreken we af wanneer ik je volledig zal kunnen inlichten,' zegt Wessels op de veranda.

Carl wil hem beetgrijpen, hem vertellen waarom hij het gedaan heeft. Dat het in een ogenblik van verstandsverbijstering gebeurde. Dat hij ontzettende spijt heeft en dat zijn geweten met hem aan de haal gaat en dat hij een vreselijke leugen leeft. Zijn gedachten schieten rond tussen verschillende relazen, maar als Wessels zijn autodeur opent, vraagt hij alleen maar: 'Die zaak, waarover gaat het eigenlijk?'

Wessels tuurt een ogenblik in de verte, alsof hij er eigenlijk nog niets over wil loslaten, maar dan draait hij zijn gezicht terug naar Carl en antwoordt: 'Illegale wapenhandel.'

Carl staart het stofspoor van de Mercedes na. Zijn mond is kurkdroog. Hij weet niet of hij zich lichter zou moeten voelen.